

Projekt

z dnia 12 marca 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU SUSKIEGO**

z dnia 28 lutego 2019 r.

w sprawie przyjęcia 3 – letniego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim na lata 2019-2021

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3a i 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 995 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.) Rada Powiatu Suskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się 3 – letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim na lata 2019-2021 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Suskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały
Rady Powiatu Suskiego

.....

.....

3 – letni Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim na lata 2019 – 2021

Sucha Beskidzka, 2019 rok

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Podstawy prawne programu.....	4
2. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	4
2.1 Zadania powiatu	4
2.2 Zadania gminy	8
3. System opieki nad dzieckiem i rodzina w Powiecie Suskim.....	12
3.1 Rodzinna piecza zastępcza.....	14
3.2 Instytucjonalna piecza zastępcza.....	23
3.3 Pomoc wychowankom w usamodzielnianiu się	24
4. Cele programu na lata 2019-2021.....	28
5. Zakładane źródła finansowania Programu.....	35
6. Zakładane rezultaty realizacji Programu.....	35
7. Monitoring i ewaluacja programu.....	36

Wstęp

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2018 roku, poz. 998 z późn. zm.) pojawiła się konieczność opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. Program ten jest przygotowywany w trzyletnich cyklach, stąd kolejny z nich obejmuje lata 2016-2018 i obejmuje zagadnienia dotyczące funkcjonowania i rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu suskiego.

Zadania w zakresie bezpośredniej pracy z rodziną biologiczną, zmierzające do poprawy jej funkcjonowania i de facto ograniczenia umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej leżą po stronie Ośrodków Pomocy Społecznej i zatrudnianych przez nich asystentów rodziny. Dzieci, które mimo podjętych działań wymagają umieszczenia w pieczy zastępczej są zabezpieczane przez powiat poprzez umieszczenie w rodzinnych lub instytucjonalnych formach opieki zastępczej. Kompetencje dotyczące procedury adopcyjnej zostały przekazane województwom, które prowadzą ośrodki adopcyjne zajmujące się przysposabianiem dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej zostało powołane przez Starostę Suskiego na mocy Zarządzenia Starosty z dnia 18.10.2011 roku nr 64/2011 do pełnienia funkcji Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej został powołany Zarządzeniem Dyrektora PCPR Zespół ds. Pieczy Zastępczej, w skład którego wchodzi pracownicy bezpośrednio zajmujący się tą częścią działalności PCPR.

Niniejszy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim scala działania poszczególnych jednostek odpowiedzialnych za wsparcie rodzin borykających się z trudnościami i dotyczy działań związanych z zapewnieniem dzieciom właściwej opieki w rodzinach zastępczych lub też w razie braku takowych w pieczy instytucjonalnej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020.

Podstawy prawne Programu:

Podstawą prawną do stworzenia niniejszego Programu są następujące przepisy i dokumenty:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U z 1997 roku, nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Konwencja Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 1991 roku, nr 120, poz. 526 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tj.Dz.U z 2018 roku, poz. 995 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 roku, poz. 998 z późn. zm.) oraz rozporządzenia do tej ustawy
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj.Dz.U z 2018 roku, poz. 1508 z późn. zm.) oraz rozporządzenia do tej ustawy.

Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

Zadania powiatu

Zadania powiatu Suskiego w zakresie przewidzianym ustawą o *wspierania rodzin i systemie pieczy* zastępczej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które zostało wyznaczone na **Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej**.

W myśl art. 47 ust. 1 Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej przygotowuje rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka na przyjęcie dziecka poprzez:

- udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji prawnej, rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie oraz zapewnienie, w miarę potrzeb kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie lub rodzinnym domu dziecka.
- przekazanie, nie później niż w dniu poprzedzającym dzień przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej jego pełnej dokumentacji o umieszczeniu w pieczy zastępczej, dokumentacji medycznej oraz szkolnej wraz z planem pracy

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej umożliwia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka uzyskanie porady w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie terapii. Ponadto współpracuje z Sądem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, szkołą w celu sporządzenia aktualizacji sytuacji dziecka. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

informuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy Sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny biologicznej dziecka.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy także:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 7) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz zatrudniania rodzin pomocowych;
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi w celu opracowywania kompleksowego planu pomocy rodzinie i dziecku;
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

- 11) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
- 14) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 15) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 16) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 17) przedstawianie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej ocenia:

- 1) sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka;
- 2) rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Celem oceny jest:

- ✓ ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- ✓ analiza stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- ✓ modyfikowanie planu pomocy dziecku;
- ✓ monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą ich przysposobienie;
- ✓ ocena stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- ✓ ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- ✓ informowanie sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co 3 miesiące w przypadku dzieci poniżej 3 lat i co 6 miesięcy w przypadku dzieci powyżej 3 lat. Dokonywane oceny są konsultowane odpowiednio z:

- ✓ rodziną zastępczą albo prowadzącym rodzinny dom dziecka;
- ✓ rodziną biologiczną, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej
- ✓ pedagogiem;
- ✓ psychologiem;
- ✓ właściwym asystentem rodziny;
- ✓ przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;
- ✓ koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto Organizator dokonuje również oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji i motywacji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy: **pierwsza ocena** – przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka, **druga ocena** – po upływie roku od dokonania pierwszej, natomiast **kolejne oceny** – nie rzadziej niż co 3 lata.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza nowe rozwiązanie dotyczące bezpośredniej pracy z rodzinami zastępczymi i osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka, a mianowicie funkcję **koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 w/w ustawy koordynator w swej pracy zajmuje się w szczególności:

- udzielaniem pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka w realizacji zadań wynikających z ustawy pieczy zastępczej
- przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka planu pomocy dziecku
- pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka w nawiązaniu wzajemnych kontaktów

- zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej
- zgłaszanie do ośrodka adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawienie corocznego sprawozdania z efektów pracy Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej;

Zadania gminy

Praca z dzieckiem i rodziną biologiczną rozpoczyna się na poziomie gminy.

Do zadań **gminy** w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - ✓ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - ✓ organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - ✓ prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie
 - ✓ podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny
 - ✓ kosztów związanych w udzielaniem pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego, ponoszonych przez rodziny wspierające
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - ✓ **10%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy;
 - ✓ **30%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy;

- ✓ **50%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Wraz z wejściem w życie ustawy o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* na poziomie gminy wprowadzono stanowisko **asystenta rodziny**, którego głównym zadaniem jest praca z rodziną biologiczną w taki sposób, aby nie doszło do oddzielenia dziecka od rodziców. W sytuacji jeśli dziecko trafia jednak do pieczy zastępczej asystent rodziny pomaga rodzinie biologicznej w odzyskaniu dziecka w jak najkrótszym czasie.

Rodzina przeżywająca trudności opiekuńczo – wychowawcze zostaje objęta opieką asystenta rodziny na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i analizy sytuacji tej rodziny przez pracownika socjalnego.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

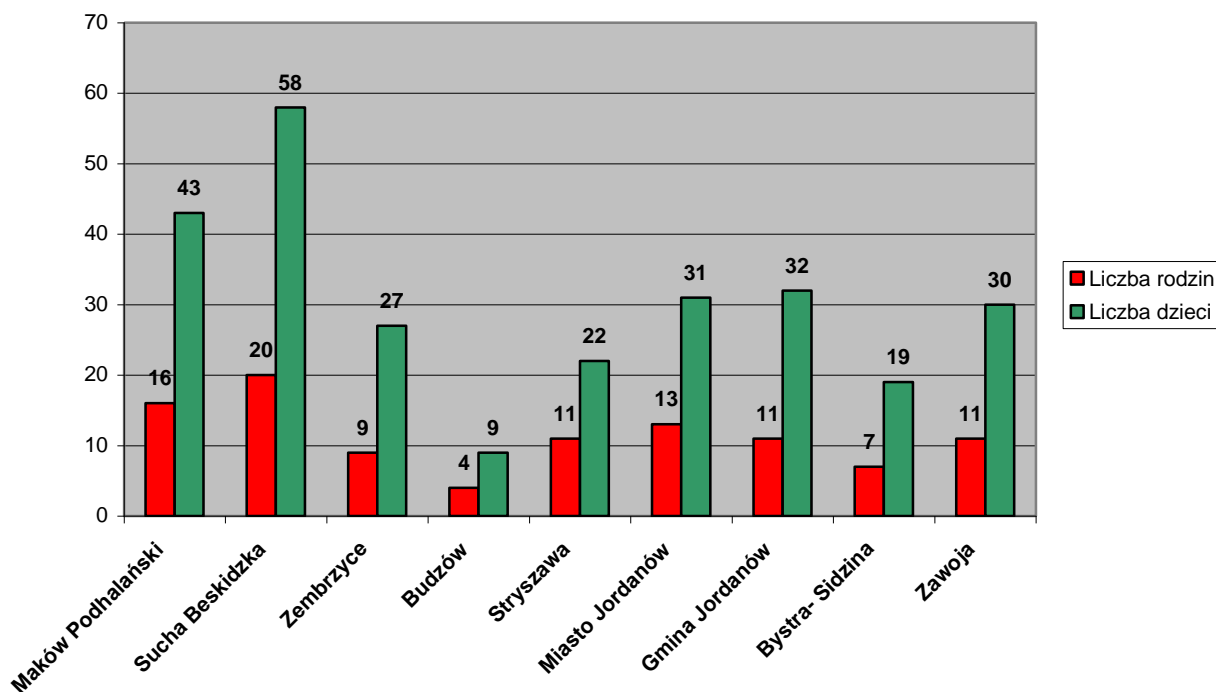
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą oraz innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędne.

Gdy mimo pracy asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w sprawach opiekuńczo wychowawczych sytuacja w tej rodzinie nie uległa poprawie, to dziecko zostaje umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. W takiej sytuacji rolą asystenta rodziny jest:

- ✓ udział w przygotowaniu planu pomocy dziecku we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i odpowiednio rodziną zastępczą, prowadzącym rodzinny dom dziecka lub we współpracy z placówką opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego;
- ✓ udział w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej - rodzinnej i instytucjonalnej.

Na terenie powiatu suskiego funkcjonuje 9 gmin. Jak wynika z zebranych informacji, każda z nich zatrudnia asystenta rodziny. Praca asystenta rodziny ma na celu wsparcie i pomoc rodzinie biologicznej w przezwyciężaniu pojawiających się problemów i trudności. Dzięki stałym i częstym kontaktom w środowisku rodziny asystent ma możliwość bezpośredniego wglądu w sytuację rodziców oraz ich dzieci i na bieżąco korygować nieprawidłowości.

Wykres. 13. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą asystenta rodziny z podziałem na poszczególne gminy.

Jak wynika z powyższego wykresu największa liczba rodzin oraz dzieci objętych asystenturą występuje na terenie Miasta Sucha Beskidzka, gdzie asystent pracuje z 20 rodzinami, w których przebywa 58 dzieci oraz Miasta i Gminy Maków Podhalański, 16 rodzin, 43 dzieci. Z kolei w pięciu gminach asystenci objęli wsparciem podobną liczbę rodzin oraz przebywających tam dzieci. W gminie Budzów natomiast asystent rodziny pracuje tylko z 4 rodzinami, w których przebywa 9 małoletnich. Skala występowania rodzin z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi, w których pracuje asystent bardziej widoczna jest na terenie miast niż wsi.

Gdy mimo pracy asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w sprawach opiekuńczo wychowawczych sytuacja w tej rodzinie nie uległa poprawie, to dziecko zostaje umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest decyzją ostateczną, która każdorazowo podejmuje sąd, gdy wszystkie dotychczasowe metody i formy pomocy rodzinie nie przyniosły zamierzonych efektów.

W sytuacjach umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej pierwsze działania sądu skierowane są na poszukiwanie rodziny zastępczej z najbliższego otoczenia dziecka, aby jak najmniej odczuło rozłąkę z rodziną. Gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie spokrewnionej Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej wskazuje formą zawodową lub instytucjonalną pieczy zastępczej.

Jak wynika z przesłanych danych z ośrodków pomocy społecznej mimo pracy asystenta rodziny aż 38 dzieci przebywających w 18 rodzinach biologicznych jest zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela 2. Liczba rodzin i dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej

Gminy i miasta w powiecie suskim	Liczba rodzin zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej	Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej
Maków Podhalański	10	23
Sucha Beskidzka	2	4
Zembrzyce	0	0
Budzów	0	0
Stryżawa	0	0
Miasto Jordanów	0	0
Gmina Jordanów	4	4
Bystra – Sidzina	1	3
Zawoja	1	4
Razem	18	38

System opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Suskim.

Na terenie Powiatu Suskiego funkcjonują instytucje świadczące kompleksową pomoc na rzecz wspierania dziecka i rodziny na różnych płaszczyznach - od pomocy w naturalnym

środowisku lokalnym, specjalistyczne poradnictwo, po szeroko rozumianą rehabilitację społeczno – zawodową czy zapewnienie rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej na szczeblu powiatowym, realizowanej na terenie Powiatu Suskiego przez samorząd powiatowy.

Na terenie Powiatu Suskiego funkcjonują następujące instytucje zaangażowane w prace na rzecz wspierania rodziny:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie,
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie,
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrej – Sidzinie,
- 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie,
- 7) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszawie,
- 8) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoi,
- 9) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zembrzycach,
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej,
- 11) Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu suskiego,
- 12) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu rodzinnego im. Bł. Celestyny Faron w Łętowni,
- 13) Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej,
- 14) Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej,
- 15) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Makowie Podhalańskim,
- 16) Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Makowie Podhalańskim,
- 17) Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej,
- 18) Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy w Juszczyńcu,
- 19) Stowarzyszenie Klub Sportowy Bór w Toporzysku,
- 20) Polski Związek Niewidomych Okręg Małopolski Koło Powiatowe w Suchej Beskidzkiej,
- 21) Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Zawoi,
- 22) Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej

Ustawa o *wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej* wprowadza w życie cały pakiet rozwiązań, które mają na celu pomoc dziecku i rodzinie zagrożonej różnego rodzaju

dysfunkcjami. Pomoc ta ma na celu wyeliminowanie zagrożenia, jakim jest zabranie dziecka z rodziny bądź szybki do niej powrót tych dzieci, które okresowo zostały umieszczone w rodzinie zastępczej.

Aby nie dopuścić do ograniczenia lub pozbawienia władzy rodziców biologicznych nad swoimi dziećmi duże znaczenie mają działania profilaktyczne, którymi zajmują się przede wszystkim asystenci rodziny. Dzięki nim pomaga się rodzinie prawidłowo funkcjonować i wypełniać obowiązki opiekuńczo - wychowawcze nad dziećmi, przeciwdziałać powstawaniu problemów lub wykrywać je we wczesnym etapie ich pojawienia się.

Osoby zaangażowane w działalność pomocową na rzecz rodzin dysfunkcyjnych kierują się przede wszystkim dobrem dziecka. Niemniej jednak w sytuacji, kiedy wszystkie dostępne możliwości wsparcia rodziny biologicznej zostaną wyczerpane i sytuacja tych rodzin nie ulega zmianie, zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza

Ustawa o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* z dnia 09 czerwca 2011 roku wprowadziła zmiany w ówczesnym podziale form rodzin zastępczych. Zgodnie z art. 39 ustawy o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* aktualnie wyróżnia się następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1) rodzina zastępcza

- spokrewniona (dziadkowie, rodzeństwo)
- niezawodowa (wujostwo, osoby niespokrewnione z dzieckiem)
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna

2) rodzinny dom dziecka

W rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób uczących się, które osiągnęły pełnoletniość, przebywając w pieczy zastępczej.

W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie większej ilości dzieci

W rodzinach zawodowych specjalistycznych umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub

umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu ws. nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dzieci do czasu unormowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do czasu zakończenia postępowania sądowego.

W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

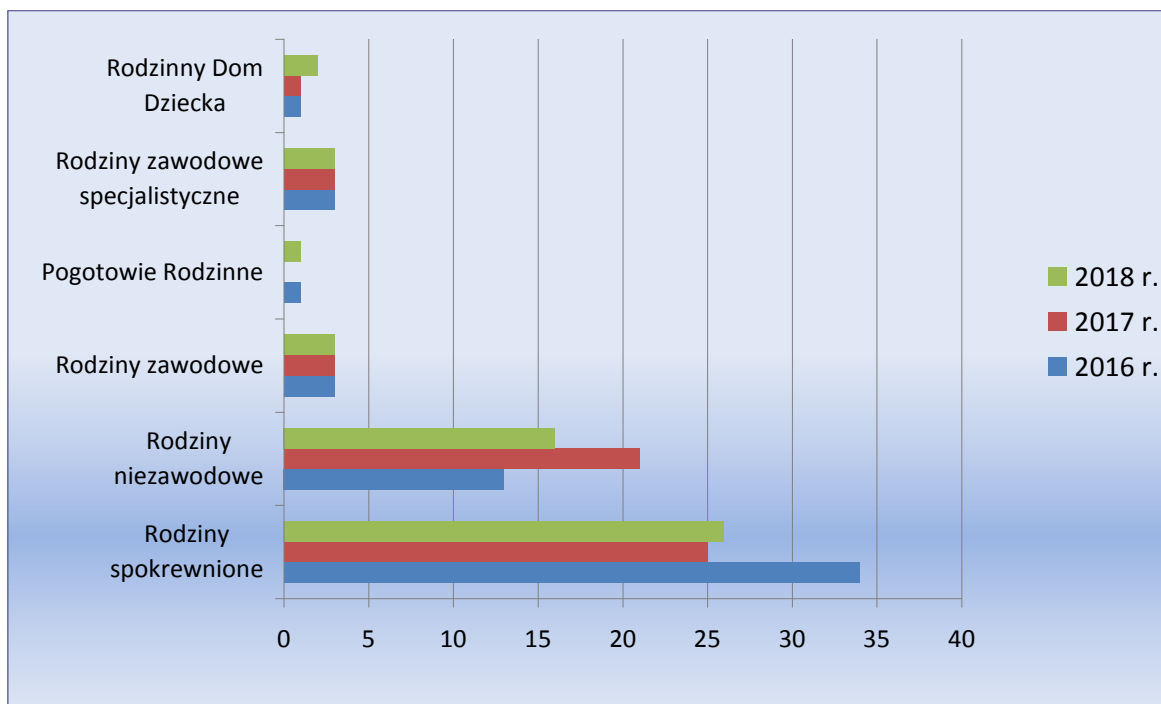
Dynamikę rozwoju rodzin zastępczych na terenie Powiatu suskiego w latach 2016 – 2018 przedstawiają poniżej zamieszczone tabele i wykresy:

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w Powiecie Suskim w latach 2012-2015.

	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe, w tym:			Rodzinny Dom Dziecka	Razem
			zawodowe	pogotowie rodzinne	specjalistyczne		
2016 rok							
Liczba rodzin zastępczych	34	13	3	1	3	1	55
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	47	16	10	0	7	10	90
2017 rok							
Liczba rodzin zastępczych	25	21	3	0	3	1	53
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	38	25	11	0	8	9	91
2018 rok							
Liczba rodzin zastępczych	26	16	3	1	3	2	51
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	36	23	9	2	6	17	93

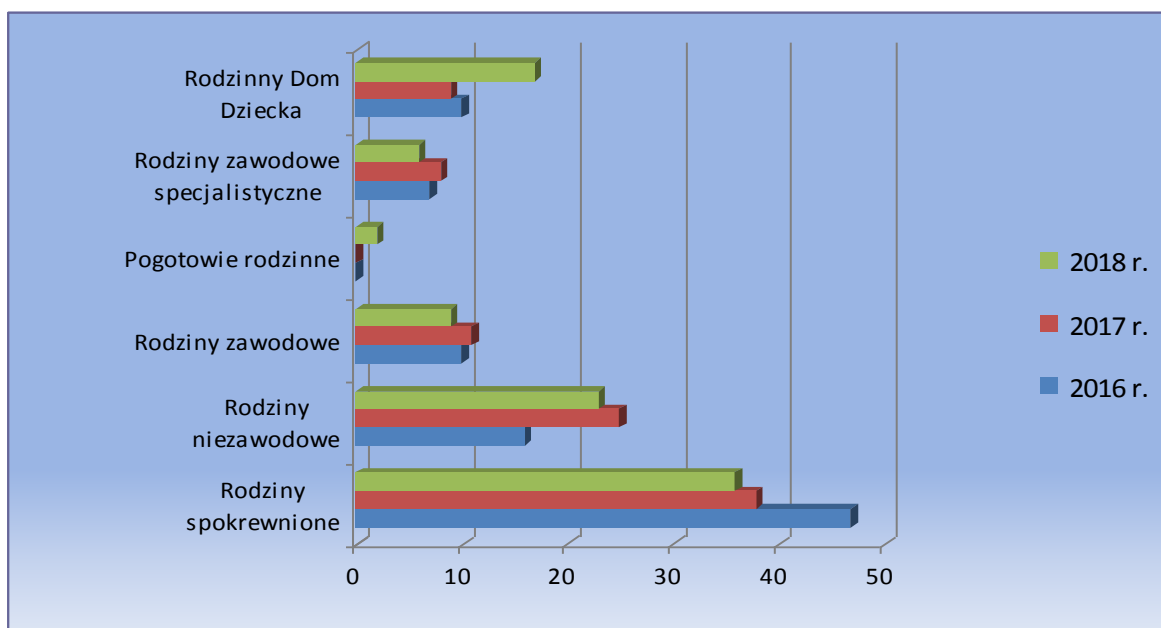
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2016-2018.

Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2016-2018.

Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Na przestrzeni lat 2016 – 2018 obserwuje się sukcesywny spadek liczby rodzin zastępczych przy jednoczesnym utrzymaniu stałej liczby dzieci. W 2016 r. istniało 55 rodzin zastępczych, w których przebywało 90 małoletnich. Natomiast w roku 2017 rodzin zastępczych funkcjonuje tylko 53, umieszczonych jest w nich 91 dzieci. W roku 2018 liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci nadal utrzymywała się na podobnym poziomie - 93 małoletnich przebywało w 51 rodzinach. W zawodowych rodzinach zastępczych na przestrzeni 3 lat obserwuje się stały poziom liczby rodzin zastępczych oraz liczby umieszczeń. Inaczej przedstawia się sytuacja dotycząca rodzinnego domu dziecka. W 2016 i 2017 roku funkcjonował jeden rodzinny dom dziecka, w którym umieszczonych było 10 małoletnich, natomiast we wrześniu 2018 roku powstał kolejne RDD, w którym przebywa siedmioro podopiecznych.

Aktualnie w Powiecie Suskim funkcjonuje 51 rodzin zastępczych, które opieką otaczają 93 dzieci.

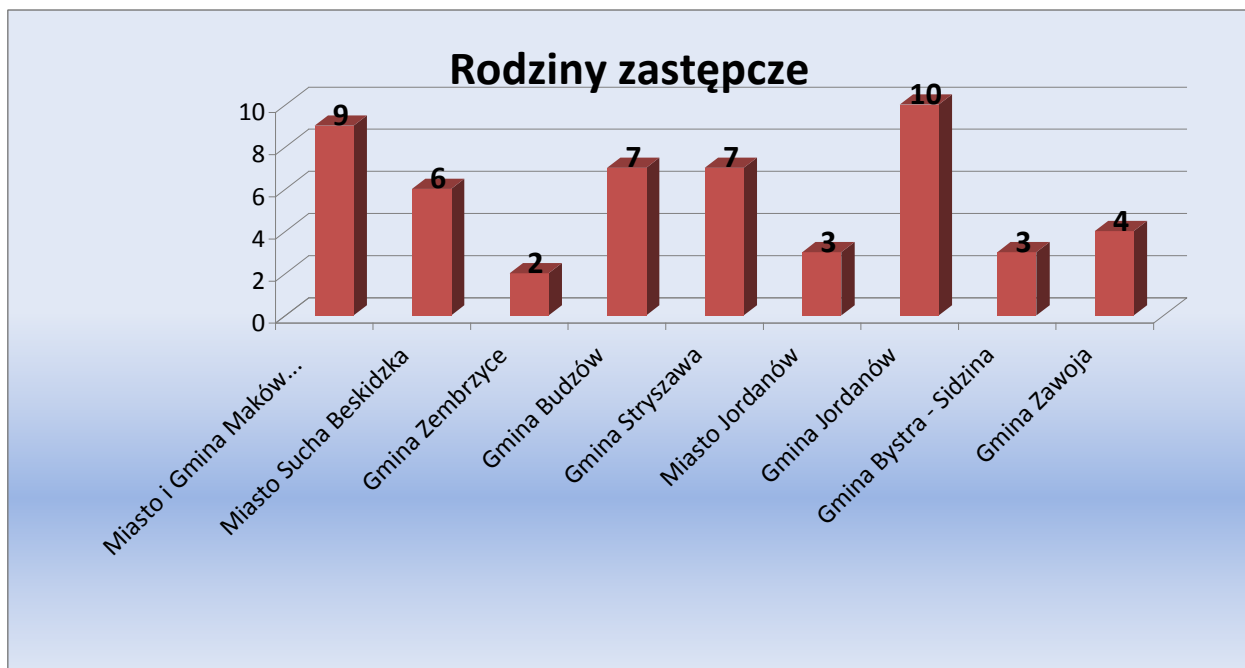
Rodziny te dzielą się obecnie na:

- rodziny spokrewnione – 26 rodziny
- niezawodowe – 16 rodzin
- zawodowe - 7 rodzin, w tym:
 - 3 rodzina zawodowe
 - 3 rodziny zawodowe specjalistyczne
 - 1 pogotowie rodzinne
- rodzinne domy dziecka – 2 rodziny

Przeważają rodziny zastępcze spokrewnione, nad którymi opiekę sprawują przede wszystkim dziadkowie.

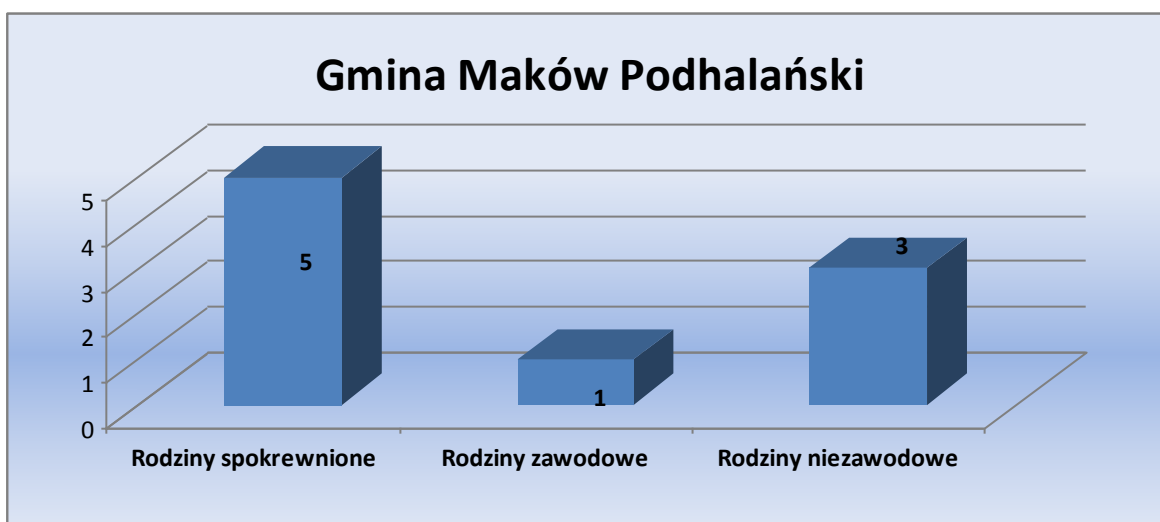
Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin zastępczych na terenie powiatu suskiego z uwzględnieniem podziału na poszczególne gminy oraz szczegółowy wykaz funkcjonujących form pieczy zastępczej w każdej z gmin.

Wykres. 3. Liczba rodzin zastępczych w powiecie suskim z podziałem na poszczególne gminy – stan na 31.12.2018 r.

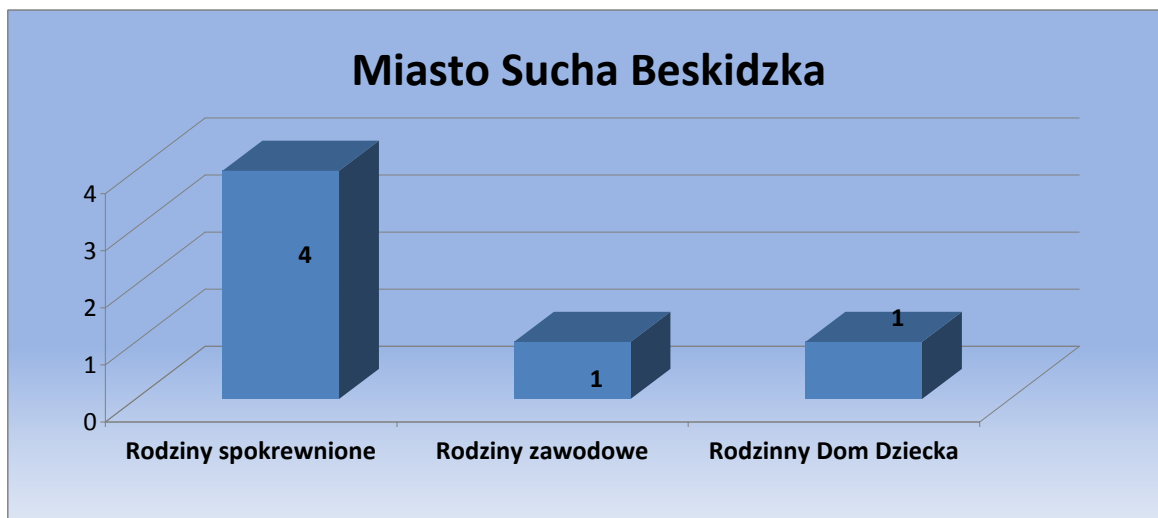
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 4. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Maków Podhalański – stan na 31.12.2018 r.

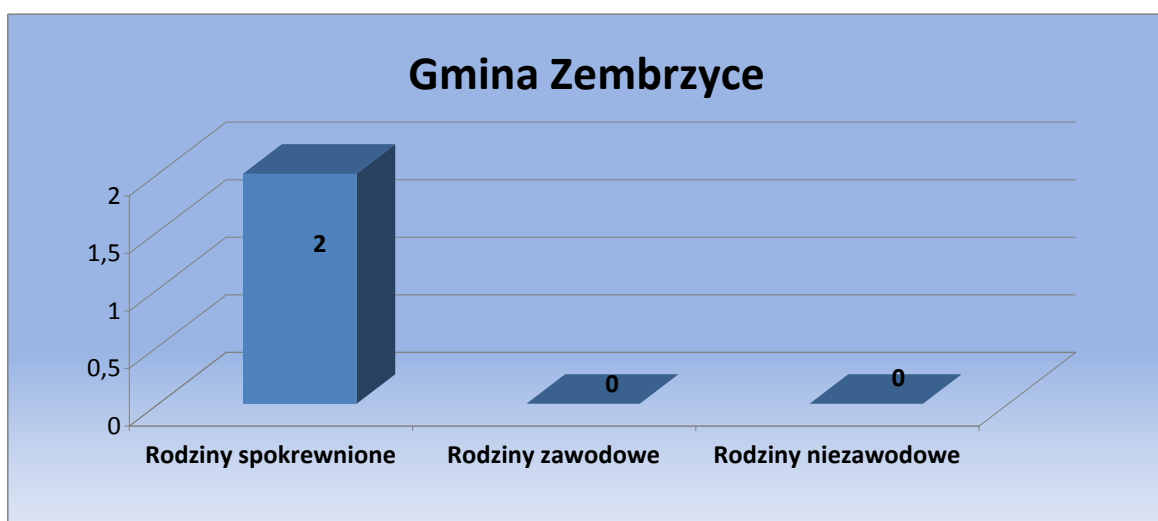
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 5. Liczba rodzin zastępczych na terenie Miasta Sucha Beskidzka – stan na 31.12.2018 r.

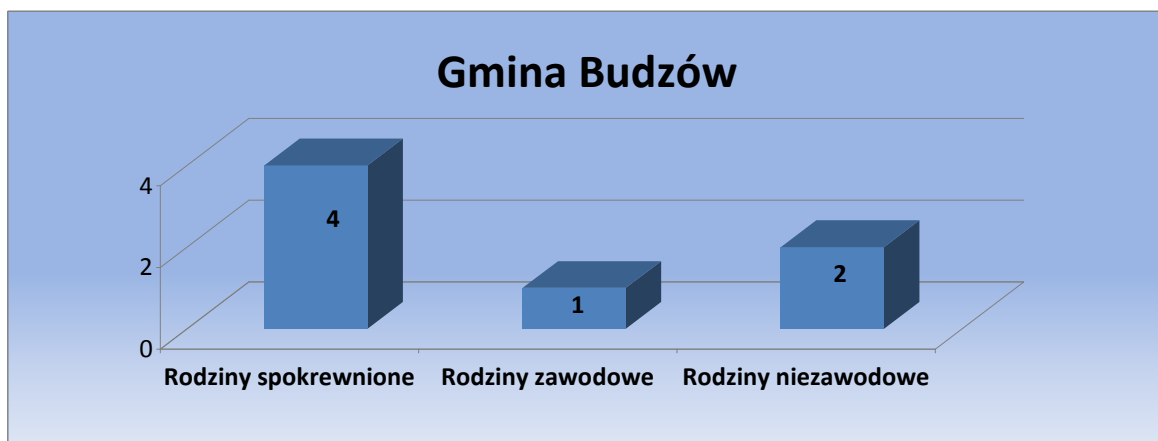
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 6. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Zembrzyce – stan na 31.12.2018 r.

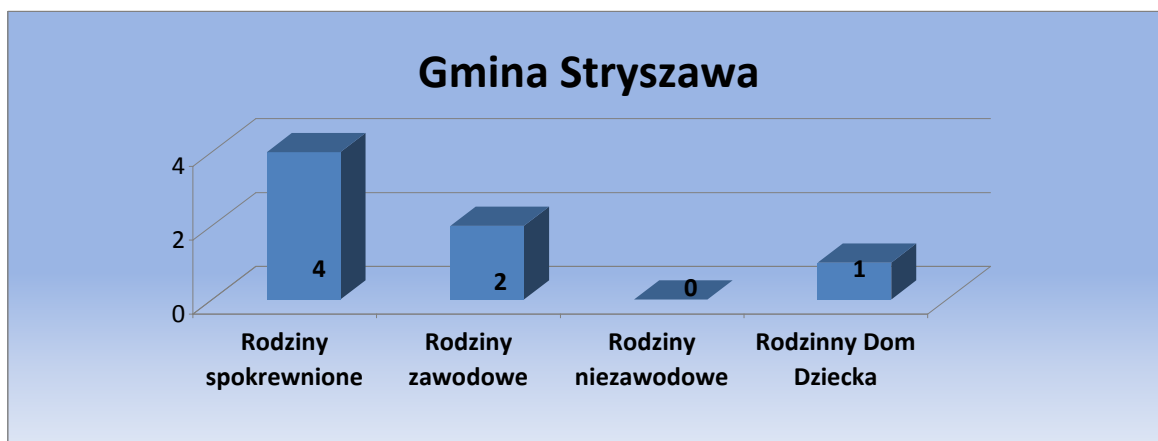
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 7. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Budzów – stan na 31.12.2018 r.

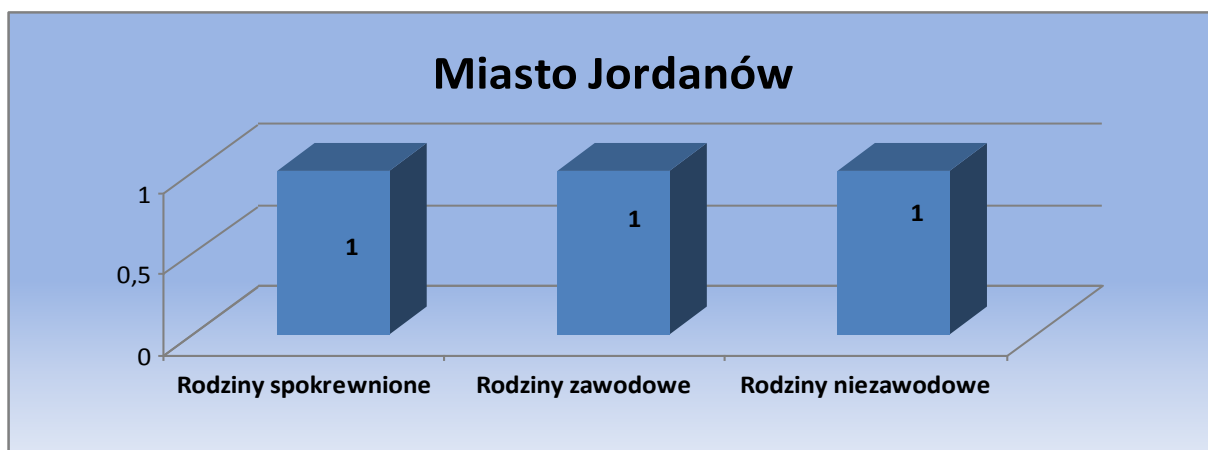
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 8. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Stryszawa – stan na 31.12.2018 r.

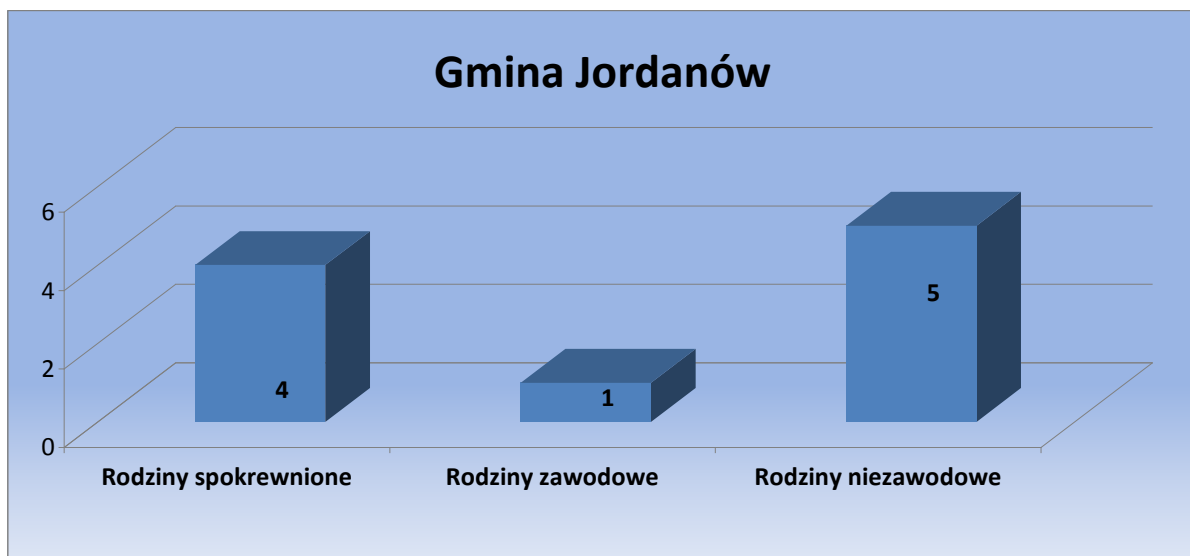
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 9. Liczba rodzin zastępczych na terenie Miasta Jordanów – stan na 31.12.2018 r.

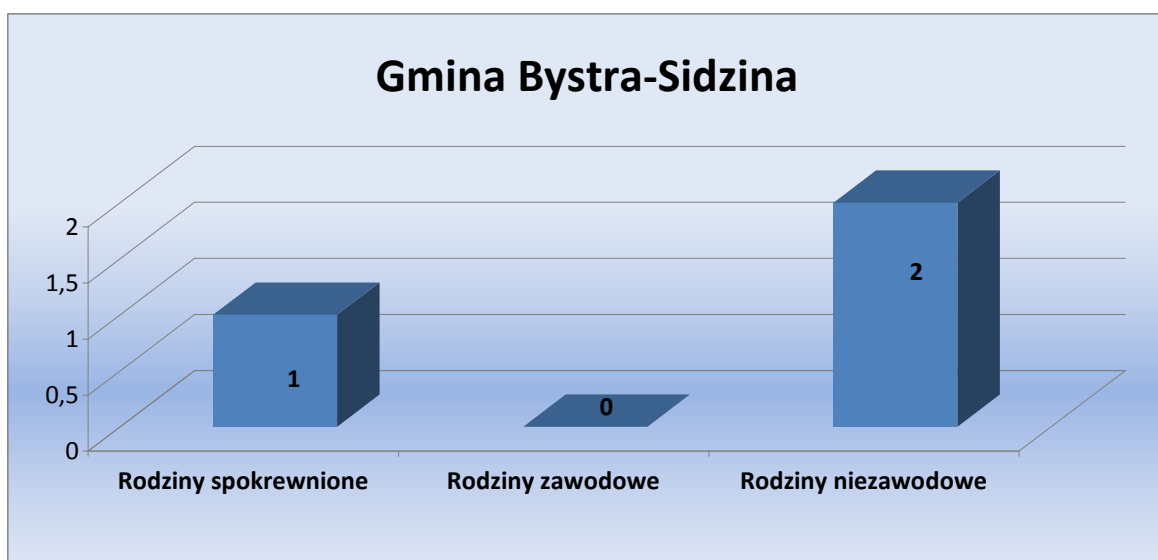
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 10. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Jordanów – stan na 31.12.2018 r.

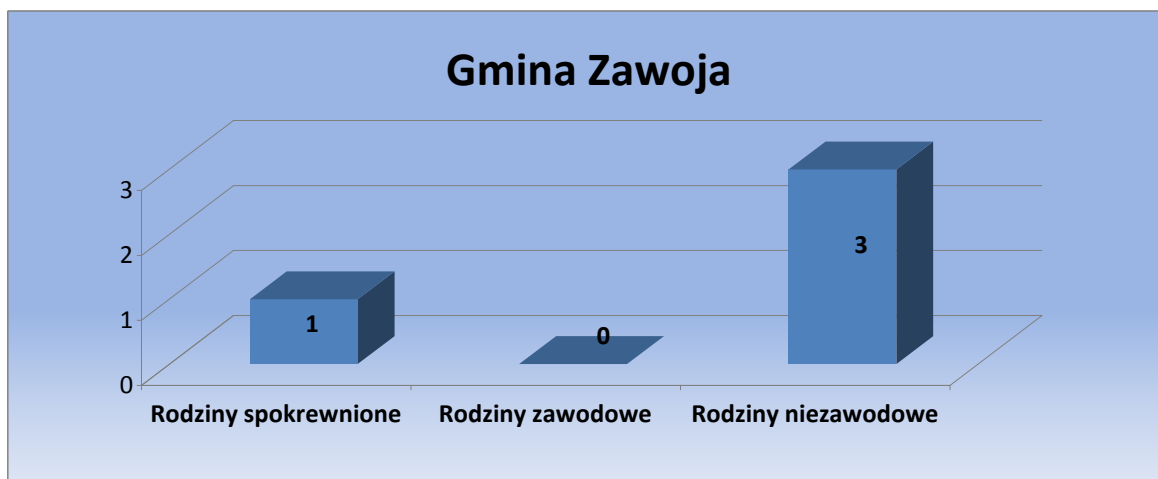
Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 11. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Bystra - Sidzina – stan na 31.12.2018 r.

Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Wykres. 12. Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Zawoja – stan na 31.12.2018 r.

Źródło: PCPR Sucha Beskidzka

Rodziny zastępcze są uprawnione do otrzymywania świadczeń pieniężnych na umieszczone w nich dzieci. Przyznawanie pomocy odbywa się w formie decyzji administracyjnej. Każda rodzina zastępcza otrzymuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w zależności od typu rodziny tj.

- ✓ 694 zł miesięcznie otrzymują rodziny spokrewnione (dziadkowie i rodzeństwo);
- ✓ 1052 zł miesięcznie na dziecko otrzymują rodziny zawodowe i niezawodowe oraz rodzinne domy dziecka
- ✓ 211 zł dodatku dla dziecka niepełnosprawnego
- ✓ Do 500 zł dofinansowanie do wypożyczenia dziecka poza miejscem zamieszkania;
- ✓ Do 1000 zł świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo;
- ✓ Do 1500 zł świadczenie na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowaniem opieki – jednorazowo lub okresowo;
- ✓ Zwrot środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą. Wspomniany zwrot jest przyznawany obligatoryjnie dla Rodzinnego Domu Dziecka oraz dla rodziny zawodowej i niezawodowej, w których przebywa powyżej trójki dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość;

- ✓ Do 3 000 zł dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu lokalu mieszkalnego;

Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Suskim.

Na terenie Powiatu Suskiego od roku 2010 funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego przeznaczona dla ośmiorga dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa istnieje możliwość przyjęcia do dziesięciorga dzieci za zgodą Wojewody Małopolskiego. Placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej – Prowincja Krakowska. Pełna nazwa instytucji brzmi: Dom Dziecka im. błogosławionej Celestyny Faron, adres: 34-242 Łętownia, 415.

Obecnie w Placówce umieszczone jest sześcioro dzieci i jedna pełnoletnia wychowanka. Dom Dziecka oczekuje na przyjęcie kolejnej trójki małoletnich, na umieszczenie, których zgodę wyraził wojewoda.

Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w Placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w roku 2018 wynosiły 2.485,33 zł. Obecnie wydatki te wynoszą 2430,11 złotych.

Dzieci kierowane są do Placówki na podstawie postanowienia sądu po zasięgnięciu opinii Dyrektora Placówki. Po dokonaniu wstępnej diagnozy Placówka prowadzi dla każdego dziecka plan pomocy oraz kartę pobytu dziecka, która zawiera: informacje o znaczących dla dziecka wydarzeniach, postępach w nauce, stanie zdrowia dziecka oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka.

W przypadku uregulowanej sytuacji prawnej dziecka Dyrektor Placówki przy współpracy z Sądem Rodzinnym uruchamia proces adopcyjny dziecka.

Ocena sytuacji dziecka przeprowadzana jest nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a dokonuje jej Dyrektor Placówki we współpracy z koordynatorami, pracownikiem PCPR, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, pedagogiem szkolnym i kuratorem sądowym. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka Dyrektor Placówki formułuje na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i przesyła go do właściwego sądu.

Placówka zapewnia całodobową opiekę (ciągłą lub okresową) dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzin naturalnych, w momencie wyczerpania możliwości znalezienia dla nich rodziny zastępczej. Placówka oprócz opieki i wychowania, zaspokaja

także niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne dzieci oraz zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Pobyt dziecka w Placówce ma charakter przejściowy do momentu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Priorytetem jest nie tylko opieka nad dzieckiem i zapewnienie mu niezbędnych warunków do prawidłowego rozwoju, ale także współpraca z rodziną biologiczną dziecka, pomoc w budowaniu relacji między rodzeństwem, motywacji do utrwalenia więzi z dzieckiem, przygotowanie rodziców na powrót dziecka do domu oraz pomoc dziecku w wejściu w dorosłe życie.

Pomoc wychowankom w usamodzielnianiu się.

Osoba pełnoletnia (wychowanek) opuszczający rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie oraz integracje ze środowiskiem oraz pomoc na:

- Kontynuowanie nauki
- Usamodzielnienie
- Zagospodarowanie

Wychowankowi udziela się również pomocy w uzyskaniu:

- Odpowiednich warunków mieszkaniowych
- Zatrudnienia

Warunki przyznawania pomocy

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 1) 3 lat - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną (przez rodzinę spokrewnioną należy rozumieć wstępnych lub rodzeństwo dziecka);
- 2) roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Do ww. okresów wlicza się również:

- 1) okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone;
- 2) okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- 1) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- 2) sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz o udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia składa się w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1200 zł. W przypadku gdy dochód ten przekracza kwotę 1200 zł, można przyznać pomoc na usamodzielnienie lub pomoc na zagospodarowanie, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją mieszkaniową, dochodową, majątkową lub osobistą. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się sumę dochodów tej osoby, jej małżonka oraz dzieci pozostających na jej utrzymaniu, podzieloną przez liczbę tych osób. Ustalając dochód bierze się pod uwagę dochody, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości **526 zł** przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem

usamodzielnienia, u pracodawców w celu przygotowania zawodowego. Pomoc tę przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25-go roku życia. Przysługuje ona w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu lub przygotowania zawodowego.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż **3470 zł**, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres, co najmniej 3 lat;
- 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - a) nie mniej niż **6939 zł** - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - b) nie mniej niż **3470 zł** - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - c) nie mniej niż **1735 zł** - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielnienia, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26-go roku życia.

W przypadku, gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu nauki. W uzasadnionych przypadkach może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26-go roku życia, w wysokości nie niższej niż **1577 zł**, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **3154 zł**. Pomoc ta może być przyznana w formie rzeczowej.

Tabela 2 Liczba wychowanków z pieczy zastępczej korzystających z różnych form pomocy w latach 2016-2018

Lata	Formy pomocy		
	Kontynuowanie nauki	Zagospodarowanie	Usamodzielnienie
2016 r.	18	8	1
2017 r.	25	7	2
2018 r.	21	7	4

Źródło PCPR Sucha Beskidzka

Tabela 3 Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych korzystających z różnych form pomocy w latach 2016-2018.

Lata	Formy pomocy		
	Kontynuowanie nauki	Zagospodarowanie	Usamodzielnienie
2016 r.	1	1	0
2017 r.	1	0	1
2018 r.	1	0	0

Źródło PCPR Sucha Beskidzka

Tabela 4 Liczba wychowanków z młodzieżowych ośrodków wychowawczych korzystających z różnych form pomocy w latach 2016-2018.

Lata	Formy pomocy		
	Kontynuowanie nauki	Zagospodarowanie	Usamodzielnienie
2016 r.	3	0	0
2017r.	1	1	1
2018 r.	1	2	2

Źródło PCPR Sucha Beskidzka

Mieszkanie chronione

Mieszkanie chronione jako forma pomocy dla osób usamodzielniających się istnieje w Powiecie Suskim od roku 2004 mieszkanie chronione, które znajduje się w budynku Zespołu Szkół przy ul. Banacha 1 w Jordanowie. Mieszkanie składa się z pokoju, aneksu kuchennego oraz łazienki. Wyposażone jest w podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego i meble.

O pobyt w mieszkaniu chronionym mogą starać się wychowankowie opuszczający rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą młodzieżowy ośrodek wychowawczy, którzy czasowo nie mają innych możliwości zamieszkania oraz znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Pierwszeństwo mają osoby kontynuujące naukę.

Mieszkanie chronione :

- umożliwia przygotowanie do pełnej samodzielności poprzez doskonalenie umiejętności prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego ,radzenia sobie z problemami życia codziennego, rozporządzanie posiadanymi środkami finansowymi,

- pomaga w integracji ze środowiskiem poprzez rozwój umiejętności prawidłowego wchodzenia w relacje społeczne,
- stwarza możliwości do nabycia umiejętności samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, emocjonalnych, rodzinnych itp. przy wsparciu osób wspomagających usamodzielnianego,
- rozwija umiejętności planowania i wykorzystania czasu wolnego,
- umożliwia rozwijanie i utrwalanie poczucia odpowiedzialności za własne życie,
- uczy ponoszenia konsekwencji własnych decyzji i działań,
- umożliwia nabycie realnego postrzegania rzeczywistości.

Decyzję kierującą do mieszkania chronionego wydaje z upoważnienia Starosty Suskiego Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej. Warunkiem zamieszkania w mieszkaniu chronionym jest zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji zadań zawartych w indywidualnym programie usamodzielnienia, przestrzeganie regulaminu pobytu w mieszkaniu chronionym oraz zaakceptowanie i podpisanie przez przyszłego lokatora Kontraktu określającego zasady pobytu i obowiązki mieszkańca.

Pobyt w mieszkaniu chronionym jest czasowy i stanowi formę przejściową pomiędzy opuszczeniem placówki a faktycznym rozpoczęciem samodzielnego życia. Może zostać przedłużony o czas oczekiwania na mieszkanie z zasobów lokalnych lub okres ukończenia nauki na danym poziomie kształcenia. Osoba korzystająca z mieszkania chronionego nadal może liczyć na wsparcie i pomoc pracowników PCPR i opiekuna usamodzielnienia w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego.

Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021.

Głównym celem Powiatowego **Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019 – 2021** jest „rozwój i utrzymanie systemu pieczy zastępczej w Powiecie Suskim”

Realizacja celu głównego jest możliwa poprzez działania składające się na opisane poniżej cele szczegółowe programu.

Cel główny Programu

Utrzymanie i rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Suskim.

Cele szczegółowe

Cel. I.:

Kompleksowa praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcjom.

W celu pierwszym podstawowym zadaniem jest profilaktyka, czyli zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Działania wspomagające i wspierające rodzinę pozwolą na wzmocnienie jej podstawowych funkcji oraz zminimalizują jej dysfunkcję, a tym samym ograniczą wzrost liczby orzeczeń sądu rodzinnego dotyczących umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Zadanie to leży po stronie pracowników pomocy społecznej na szczeblu gminnym, w szczególności asystentów rodziny oraz pracowników, a ponadto pracowników oświaty oraz kuratorów zawodowych i społecznych..

Podejmowane działania

- praca z rodziną oraz dzieckiem poprzez zaangażowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego w gminach w opiekę nad dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych;
- objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny;
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zagrożonych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;

Termin realizacji działań

2019-2021

Realizatorzy

Gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodziny, pracownicy socjalni, pracownicy oświaty, kuratorzy zawodowi i społeczni, Zespół Interwencji Kryzysowej, PPP

Wskaźniki

- Liczba instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny na terenie powiatu suskiego
- Liczba zatrudnionych przez ośrodki pomocy społecznej rodzin wspierających
- Liczba zatrudnionych asystentów rodziny

Cel. II:

Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej

W celu drugim założono pozyskiwanie i diagnozowanie kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz skierowanie ich na specjalistyczne szkolenia. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej winno być ostatecznością i działaniu temu towarzyszyć ma przyjęcie zasad zapewnienia dziecku najlepszych warunków rozwojowych. Warunki te mogą zagwarantować tylko osoby posiadające odpowiednią motywację i predyspozycje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz spełniające określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymagania (patrz art.42).

Podjęmowane działania

- Ogłoszenie naboru kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe poprzez:
 - umieszczenie informacji na stronie internetowej PCPR
 - wywieszenie plakatów informacyjnych na tablicy ogłoszeń PCPR i Starostwa Powiatowego oraz w poszczególnych gminach, jednostkach organizacyjnych powiatu oraz wybranych parafiach
 - Udzielanie informacji o zasadach funkcjonowania pieczy zastępczej osobom zainteresowanym przeszkoleniem na zawodowe i niezawodowe rodziny zastępcze
 - Diagnozowanie kandydatów na w/w formy opieki zastępczej we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej
 - Kompletowanie niezbędnej dokumentacji
 - Wydawanie opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
 - Zgłoszenie kandydatów do ośrodków adopcyjnych, prowadzących szkolenia
- Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze;
- **Tworzenie nowych rodzin zastępczych zgodnie z limitem:**
 - ✓ w 2019 roku – 1 rodzina zastępcza zawodowa/niezawodowa
 - ✓ w 2020 roku – 1 rodzina zastępcza – typ rodziny uzależniony od potrzeb
 - ✓ w 2021 roku – 1 rodzina zastępcza – typ rodziny uzależniony od potrzeb
 - Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez:
 - organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych
 - umożliwienie udzielenia rodzinom porad w miejscu zamieszkania,

- umożliwienie udziału w grupach wsparcia oraz wycieczkach integracyjnych,
 - zapewnienie rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa, w szczególności psychologicznego, prawnego oraz lekarzy specjalistów
 - finansowanie świadczeń w zakresie pieczy zastępczej.
- Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
 - Współpraca z sądami, asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, ośrodkami adopcyjnymi i rodzicami biologicznymi w zakresie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
 - Podejmowanie decyzji o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej
 - Wydawanie opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla istniejących już rodzin
 - Wydawanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
 - Zgłaszanie do sądu wniosków o alimenty oraz uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych pieczy zastępczej
 - Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z uregulowaną sytuacją prawną
 - Szkolenie rodzin zastępczych z zakresu utrzymywania przez dzieci kontaktu z rodzicami biologicznymi

Termin realizacji działań

2019-2021

Realizatorzy

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej - PCPR w Suchoj Beskidzkiej

Wskaźniki

- Liczba działających rodzin zastępczych
- Liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze;
- Liczba przeprowadzonych szkoleń
- Liczba i kwota udzielonych świadczeń
- Liczba wydanych opinii o zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- Liczba wydanych opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Cel. III:

Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

W przypadku dzieci pozostających w rodzinnej pieczy zastępczej należy podejmować pracę z rodzicami biologicznymi tak, aby dzieci jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest chęć zmiany swojej sytuacji życiowej przez rodziców biologicznych, a także motywowanie ich do podjęcia trudu związanego z pracą nad sobą i swoją rodziną.

Podejmowane działania

- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej (asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi) w zakresie monitorowania sytuacji rodziców biologicznych celem możliwości powrotu dziecka pod ich opiekę,
- dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych
- pomoc w przywróceniu kompetencji wychowawczych, mobilizowanie do zmiany zmierzającej do odzyskania dzieci poprzez:
 - organizowanie spotkań szkoleniowo – edukacyjnych dla rodziców biologicznych
 - umożliwianie rodzicom biologicznym spotkań z dziećmi na terenie PCPR
 - umożliwienie rodzicom biologicznym konsultacji z psychologiem zatrudnionym w PCPR w zakresie stosowania metod wychowawczych
- uczestnictwo rodziców biologicznych w posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, umieszczonego w pieczy zastępczej, z wyłączeniem osób pozbawionych władzy rodzicielskiej
- udzielanie informacji o dzieciach rodzicom biologicznym przez koordynatorów RPZ

Termin realizacji działań

2019-2021

Realizatorzy

Asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR, OPS-y, psycholog

Wskaźniki

- Liczba dzieci, które powróciły do rodzin naturalnych;
- Liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba rodziców biologicznych biorących udział w spotkaniu edukacyjno – szkoleniowym oraz konsultacjach z psychologiem;

Cel. IV:.

Pomoc w usamodzielnieniu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenie sobie odpowiednich warunków bytowych. W wielu przypadkach wychowankowie nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich krewnych. Ponadto osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zaniżonym poziomem samooceny. Okoliczności te w sposób istotny utrudniają realizację indywidualnych programów usamodzielnienia. W skrajnych przypadkach wychowankowie zostają pozostawieni sami sobie, są niedostatecznie przygotowani do życia, z niskim poziomem wykształcenia, często bez żadnych kwalifikacji zawodowych, zasobów mieszkaniowych i materialnych.

Podjęmowane działania

- Wpieranie procesu usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiając młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.
- Istotną staje się konieczność by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanka do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej bądź rodziny zastępczej.
- Zapewnienie możliwości zamieszkania w mieszkaniu chronionym
- Wsparcie w zakresie pozyskania mieszkania z zasobów gminy
- Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia
- Możliwość uczestnictwa w projektach unijnych, realizowanych na terenie powiatu
- Przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie
- Organizowanie spotkań konsultacyjnych dla wychowanka w celu wsparcia i pomocy w realizacji IPU
- Działalność instytucji pomocy społecznej z terenu powiatu suskiego na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianego wychowanka

Termin realizacji działań

2019-2021

Realizatorzy

PCPR /Opiekun Usamodzielnienia, Pracownik Socjalny/Koordinator, MOPS/GOPS, PUP, szkoła, kierownik internatu

Wskaźniki

- Ilość uzyskanych pozytywnych ocen z realizacji programu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków;
- Liczba wychowanków korzystających z mieszkania chronionego
- Ilość mieszkań socjalnych i komunalnych
- Liczba wychowanków otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.
- Liczba wychowanków i forma wsparcia otrzymana przez wychowanka ze strony innych instytucji.
- Liczba zorganizowanych spotkań konsultacyjnych dla wychowanka

CEL. V:

Utrzymanie funkcjonowania placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

Podjęmowane działania

- współpraca z Dyrektorem i pracownikami placówki opiekuńczo-wychowawczej
- monitorowanie sytuacji dzieci umieszczonych w placówce
- zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego zgodnie z indywidualnymi potrzebami dziecka;
- wspieranie pełnoletnich wychowanków placówki w ich procesie usamodzielnienia;
- umożliwienie szkoleń dla prowadzących placówkę;
- umożliwienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci przebywających w placówce;
- pomoc w utrzymaniu kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi i osobami ważnymi dla dziecka w celu ewentualnego powrotu dziecka do rodziny naturalnej;
- finansowanie działalności placówki;

Termin realizacji działań

2019-2021

Realizatorzy

Samorząd Powiatowy, PCPR, koordinatorzy, Dyrektor placówki

Wskaźniki

- Liczba dzieci przebywających w placówce;

- Liczba i kwota udzielonych świadczeń;
- Liczba wychowanków objętych pomocą w procesie usamodzielniania się;

5. Zakładane źródła finansowania Programu

Średni koszt miesięcznego utrzymania dziecka na terenie Powiatu Suskiego wynosi obecnie:

- w rodzinach zastępczych zawodowych: **1855,92 zł.**
- w rodzinnym domu dziecka: **2072,23 zł.**
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego: **2430,11 zł.**

Źródłem finansowania powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2016-2018 są środki finansowe:

- z budżetu powiatu suskiego;
- z budżetu państwa;
- z budżetu samorządów gminnych zgodnie z art. 191 ust.9 ustawy;
- z budżetu samorządów powiatowych zgodnie z art. 191 ust.1 ustawy;
- z odpłatności rodziców biologicznych;
- ze środków pozyskanych w ramach funduszy unijnych
- z innych źródeł (sponsorzy, fundacje)

Realizowanie zadań w ramach niniejszego Programu jest uzależnione od możliwości finansowych Powiatu.

6. Zakładane rezultaty realizacji Programu

- podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat wartości rodziny poprzez pracę profilaktyczną i promowanie pozytywnego wizerunku rodziny;
- wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- dbanie o właściwe funkcjonowanie systemu wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez działania na rzecz opiekunów zastępczych i dzieci z rodzin zastępczych;
- nabór i szkolenie nowych kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.
- poprawa kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych poprzez umożliwianie im udziału w szkoleniach;

- pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, wychowawczych, emocjonalnych, finansowych i innych dotyczących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;
- działania na rzecz zwiększenia liczby dzieci powracających do rodziców biologicznych;
- wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia oraz pomoc i wsparcie w uzyskaniu odpowiednich świadczeń.
- zacieśnienie współpracy pomiędzy PCPR a instytucjami pomocowymi w Powiecie Suskim.

7. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej. Przedmiotem ewaluacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim na lata 2019-2021 będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę prowadzonej dokumentacji oraz na podstawie danych uzyskanych od osób i instytucji, które realizują swoje zadania we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (MOPS, GOPS, PUP, itp.)

Pozyskane dane będą uwzględniane w corocznym sprawozdaniu Dyrektora PCPR z działalności jednostki przedkładanym Radzie Powiatu Suskiego.

Program ten jest dokumentem otwartym i elastycznym – może ulegać modyfikacjom na skutek zmian prawnych oraz rzeczywistości społecznej. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020.